

Bedrijven die afwijken van het gemiddelde, zaken die een speciaal product aan de man brengen, beginnende ondernemers of bedrijven die iets bijzonders presteren. Dagblad Zaanstreek belicht ze in de rubriek 'Bijzonder bedrijf'. Vandaag Ellen Holleman en Remco Reijke van 'Islant atelier voor stedenbouw' in Zaanadam.

Islant helpt plezierige woon- en werkomgeving creëren

'Als het complex is, wordt het echt leuk'

DOOR JOSÉ PIETENS

ZAANDAM - „Zodra het complex is, vinden wij het leuk worden”, zeggen Ellen Holleman en Remco Reijke. De stedenbouwkundigen willen onaantrekkelijke plekken in de stad zo inrichten, dat mensen er plezierig kunnen wonen, werken en recreëren. „Het herontwikkelen van bestaande gebieden is ingewikkeld. Je hebt te maken met verschillende belangen. Maar het geeft een beter en duurzamer resultaat dan bouwen in weilanden.”

In bestaand stedelijk gebied is veel te winnen, zegt het paar. Veel ruimte wordt niet of inefficiënt gebruikt. Zij buigen zich onder meer over de vraag hoe die ruimte plezierig en toch efficiënt kan worden ingericht. Wat is de betekenis van zo'n plek, welke betekenis kun je er aan geven, hoe leven mensen er? Veel boeiender dan het bouwen van Vinxwijken, waar stedenbouwkundig ontwerpers gebonden zijn aan vastgestelde aantallen woningen en speelplekken. Of een industrieterrein vol blokkendozen in een weiland. 'Een heilloze manier van ontwikkelen', noemen ze dat. „Het houdt een keer op, op een gegeven moment zijn de weilanden vol. Je moet zuinig omgaan met je omgeving. In dat opzicht worden we geholpen door de crisis. Eerst verhuisden bedrijven van het ene pand naar het andere en leken ze allemaal gevuld. Nu iedereen afwacht en op zijn plek blijft, zie je veel leegstand. Zaanstad had dat voor de crisis al een beetje begrepen en besloot geen nieuwe bedrijventerreinen te bouwen, maar bestaande te verbeteren.”

Atelier

Holleman en Reijke hebben in 2007 'Islant atelier voor stedenbouw' opgericht. Voor die tijd werkten zij zelfstandig en voor gemeenten en particulieren. Reijke is daarnaast docent stedenbouw aan de Hogeschool van Utrecht, Holleman beeldend kunstenaar en adviseur ruimtelijke kwaliteit voor de Zaanse Schans. Ze werken voornamelijk in het westen en zijn zeer begaan met hun woon- en werkomgeving. Begonnen onder meer de stichting Nieuw Hembrugterrein en hielden

Ellen Holleman en Remco Reijke voor hun bedrijfsruimte in De Witte Olifant.

FOTO JOLANDA HOOGENDOORN

twee jaar geleden op eigen initiatief een 'dierbaarheidsonderzoek' om te achterhalen wat de openbare ruimte, en de Zaanoevers in het bijzonder, voor de Zaanse kanters betekenen.

Hun werk is divers en afhankelijk van welk stadium van het proces ze worden gevraagd. De ene keer moet hun ontwerp voldoen aan een programma van eisen, een andere keer gaan ze abstracter te werk en ontwikkelen een toekomstvisie voor een stad in 2040. Het duo werkt nu met ambtenaren aan een strategie voor de openbare ruimte in Zaanstad. Een project dat dit najaar klaar moet zijn. Holleman: „De openbare ruimte staat hoog op de agenda in Zaanstad. Wij adviseren hoe het daarvoor bestemde budget zo efficiënt mogelijk kan worden ingezet. Hoe met kleine ingrepen een groot effect kan worden bereikt.” Als voorbeeld van zo'n kleine ingreep met maximaal

effect noemt ze het Wilhelminapark in Wormerveer. „Op de Zaanweg zie je het park nauwelijks. Maak je aan die kant een ingang, zoals vroeger het geval was, dan is dat goed voor het park, de route erlangs én voor het herstel van de historische waarde. Maar het park is geen eigendom van de gemeente. Dus ook al wil zij iets, het kan niet altijd worden uitgevoerd.”

Aantrekkelijker

Reijke: „Als de openbare ruimte goed is, gaan eigenaren van woningen en bedrijven meer investeren. Besteden meer aandacht aan de omgeving. Dat maakt een stad aantrekkelijker om er te wonen en te werken.”

Holleman en Reijke richten zich op de combinatie van cultuurhistorie en culturele planologie. Op praktische oplossingen en zo min mogelijk slopen. Reijke: „Een aantal jaren geleden hebben we ons beziggehouden

met Zuiderhout-Noord, waar het Bruynzeelcomplex staat. Een aantal panden stond op de nominatie gesloopt te worden, wij hebben gekeken hoe die weer ingepast kunnen worden. In een gebied met grootschalige detailhandel kijkt men naar een zo efficiënt mogelijke inrichting van winkel- en parkeerruimte. Maar als voetganger of fietser ben je er verloren. Dan willen wij er een kwaliteit aan toevoegen: bredere trottoirs, meer groen, zodat je er op een goede manier kunt lopen en fietsen. Als het goed is, merkt 'de man in de straat' niet zo veel van ons werk, maar wij werken er wel aan mee dat ze op een prettige manier kunnen wonen en leven.”

Het leuke van hun vak, zegt Reijke, is dat het altijd aanwezig is. Maar dat kan wel eens tot beroepsdeformatie leiden, zegt Holleman. Neem bijvoorbeeld de boulevard van Zandvoort.

„Zo liefdeloos.” Ontwerpers zien overal kansen en mogelijkheden. Kan Palen aan de Oostzijde, ook zo'n plek die schreeuwt om verbetering. Of de Westzijde, met zijn hekken en schuttingen die het zicht op de Zaan belemmeren. Of de Burcht in Zaanadam. „Tien jaar geleden hebben we daar al een voorstel voor gedaan en daar de ideeënwedstrijd mee gewonnen. Zonde dat zo'n prominente plek wordt gebruikt om parkeerproblemen op te lossen.”

Zaaneiland

„Soms zijn dingen natuurlijk prima zoals ze zijn. De trend is dat alles mooi, schoon en aangeveegd moet zijn. Maar je moet niet alles 'dicht ontwerpen', plekken moeten geschikt zijn voor meerdere functies. Het Zaaneiland bijvoorbeeld, heeft op de kop zo'n hoekje waar niks is. Fantastisch voor kinderen, te weinig steden hebben dat.”